

men. Specielt ved vi alt for lidt om, hvordan en samtidig påvirkning fra en hel række forskellige stoffer virker. I en række tilfælde er det dog bevist, at effekterne forværres, når andre kemiske eller fysiske faktorer spiller ind. Hvis samfundet skal gøre en virkelig sygdomsforebyggende indsats, er det derfor nødvendigt — også uden at have de sikre beviser — at begrænse belastningen med en række kemiske stoffer. Denne indsats gøres bedst på felter, hvor de økonomiske konsekvenser er mindst.

Disse principielle betragtninger gælder også ved overvejelsen af, om der er tilstrækkelig sundhedsmæssig begrundelse for at gå ind for en nedsættelse af blyindholdet i benzin. På baggrund af den viden, vi har i dag om blyets sundhedsmæssige virkninger, må det anses for ønskeligt at tilstræbe den størst mulige reduktion af blyindholdet i benzin. Beslutning om, hvor langt og hvor hurtigt denne målsætning skal realiseres, må afhænge af de tekniske, økonomiske, energimæssige og øvrige sundhedsmæssige konsekvenser.

3. Blybelastnings betydning for naturen.

Blandt andet undersøgelser af indlandsisen på Grønland og af bladmosser viser, at der gennem de sidste 30 år er sket en stigning i blykoncentrationen i vore omgivelser. I det moderne samfund viser blynedfaldet først og fremmest sammenhæng med industri, trafiktæthed og bebyggelsesgrad. I jord og planter langs stærkt trafikerede veje har man også her i landet kunnet konstatere et forøget blyindhold. Undersøgelser af små pattedyr (f. eks. mus), der er indfanget i nærheden af stærkt trafikerede veje, viser større blyindhold i vævene. Også i insekter indsamlet langs veje er der fundet tegn på en opkoncentrering af bly i fødekæderne.

En øget koncentration af bly i jorden og i luften giver øget koncentration i planterne. En række andre jordbundsfaktorer spiller dog ind, og erfaringen viser, at de fleste planter kan tåle at optage store mængder bly, før der bliver tale om en hæmning af vigtige livsprocesser. Da planterne indgår som første led i en fødekæde, der også rummer dyr og mennesker, er en registrering af planternes blyindhold derfor vigtig for vurderingen af blyets mulige skadevirkninger.

For bly og andre tungmetaller gælder i øvrigt, at en spredning i miljøet er betænkelig, fordi disse metaller ikke nedbrydes til uskadelige forbindelser. De vil fortsat findes og opkoncentreres i vore omgivelser, og vi har ikke mulighed for at fjerne tungmetallerne igen, hvis det senere skulle vise sig, at virkningerne på jordens økosystemer er mere alvorlige, end vi i dag antager. Også i denne sammenhæng gælder derfor, at selv om vi ikke har beviser for uheldige virkninger af blypåvirkning, taler en langsigtet betragtning for at nedbringe denne påvirkning så langt som overhovedet muligt. Da ca. 90 pct. af det bly, der findes i luften, menes at stamme fra benzinblyet, må bestræbelserne først og fremmest koncentrereres om at nedsætte blyindholdet i benzin.

4. Verdens blyreserver og forbruget af bly.

Verdens kendte blyreserver blev i 1952 opgjort til ca. 47 mill. tons og i 1969 til ca. 100 mill. tons. Det er fra forskellig side beregnet, at med det nuværende forbrugsmønster vil disse reserver være udtømte omkring århundredeskiftet. Det er beregnet, at selv om reserverne vil vise sig at være 5 eller 10 gange større end anslået i 1969, vil dette kun forlænge reservernes levetid med få tiår i tilfælde af et exponentielt voksende forbrug.

Skøn over den fremtidige udvikling i forbrug af metaller og af reservernes størrelse er behæftet med en betydelig usikkerhed. En generel indvending mod prognoser af ovennævnte art er, at efterhånden som de rige malmforekomster slipper op, vil disse kunne erstattes af stedse fattigere og fattigere malme. Indvendingen er formentlig ikke holdbar, når det drejer sig om et metal som bly. Det antages, at når de kendte blymalforekomster med et blyindhold på over 2 pct. slipper op, vil der være en brat overgang til bjergarter med en blyprocent på langt under 1 pct.

Verdensproduktionen af bly var i 1972 på ca. 3,6 mill. tons. Årsforbruget i Danmark i 1975 af benzinbly var på omkring 1.200 tons. I alt blev der i den vestlige industrialiserede verden i 1973 brugt ca. 375.000 tons bly til motorbenzin svarende til ca. 10 pct. af verdensproduktionen. Siden har dette forbrug været faldende, idet USA i stigende